

Företagares arbetslöshetsersättning

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2014

National Library
of Sweden

SOU 1994:129

Betänkande av

Utredningen om Företagares arbetslöshetsersättning

Företagares arbetslöshetsersättning

SOU 1994:129

Betänkande av

Utredningen om Företagares arbetslöshetsersättning

Statens offentliga utredningar
1994:129
Arbetsmarknadsdepartementet

Företagares arbetslöshetsersättning

Betänkande av
Utredningen om Företagares arbetslöshetsersättning
Stockholm 1994

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 90 90

1	Utredningsuppdraget	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring	7
1.3	Regeringens proposition 1993/94:209	8
1.4	Direktiven	9
2	Nuvarande bestämmelser	11
2.1	Motiven	11
2.2	En uppmjukning av arbetslöshetsbegreppet	11
2.3	Nytt företagarbegrepp	12
2.4	Uppdragstagares ställning	13
2.5	Fiskare och företagare inom transportnäringen	14
2.6	Problem med nuvarande bestämmelser	15
3	Överväganden	17
3.1	Ett alternativt arbetslöshetsbegrepp	17
3.2	Tid som företagare	20
3.3	Begränsning av antalet ersättningstillfällen	21
3.4	Karenstid	22
3.5	Dagpenningen	23
3.6	Anhöriga verksamma i familjeföretag	24
4	Kostnader	25

1 Utredningsuppdraget

1.1 Bakgrund

Bestämmelserna i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd gäller både för anställda och företagare. Ett grundvillkor för rätt till ersättning är att sökande är arbetslös. För den anställda innebär det som regel att anställningen skall ha upphört. En företagare anses arbetslös när hans eller hennes personliga verksamhet i rörelsen har upphört annat än tillfälligt.

Denna bestämmelse innebär i princip att en företagare skall ha avvecklat sin rörelse definitivt för att få rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen eller kontant arbetsmarknadsstöd.

Kravet att en företagare för att anses som arbetslös skall ha avvecklat sin rörelse innebär i allmänhet att han skall ha sålt fast egendom och rörelsetillgångar. Fortsatt innehav av fast egendom och rörelsetillgångar av betydande värde har i flertalet fall av de tillämpande instanserna bedömts vara skäl för att ifrågasätta om företagarens personliga verksamhet i rörelsen verkligen har upphört.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) kan, om särskilda skäl föreligger, meddela föreskrifter om att en företagare skall anses vara arbetslös även i andra fall än då hennes eller hans personliga verksamhet i rörelsen har upphört annat än tillfälligt. Enligt förarbetena till nuvarande lagstiftning skall särskilda skäl anses föreligga i force majeureliknande situationer. AMS har i begränsad utsträckning använt sig av ovan nämnda möjlighet och meddelat undantag för vissa yrkesgrupper som t.ex. yrkesfiskare och vissa företagare inom transportnäringen.

I kompletteringspropositionen för budgetåret 1993/94 (prop. 1992/93:150 bil. 8) föreslogs att regeringen skulle ges bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från det annars gällande kravet att rörelsen skall ha upphört annat än tillfälligt för att ersättning skall kunna lämnas. Riksdagen beslutade (rskr. 1992/93:431) att i enlighet med Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1992/93:AU20 Arbetslöshetsersättning m.m. dels avslå regeringens förslag, dels ge regeringen i uppdrag att skyndsamt återkomma i denna fråga.

I Arbetsmarknadsutskottets ovan nämnda betänkande anfördes att utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring fått i uppdrag att överväga frågan hur ett skydd för företagare borde konstrueras, som å ena sidan är ekonomiskt och socialt acceptabelt, men å andra sidan inte snedvrider konkurrensen. Därefter anförde utskottet följande: "Utskottet instämmer i och för sig med vad som sägs i propositionen om vikten av att åstadkomma förhållanden som skapar nya företag och ger tillväxt i små och medelstora företag. Från den synpunkten kan man ifrågasätta ett regelsystem som kan innebära att en arbetslös måste göra sig av med sitt företag för att ha rätt till ersättning ur försäkringen. Företaget är ju ofta den möjlighet som ges att åter få fotfäste på arbetsmarknaden. Som anføres i propositionen kan detta knappast heller anses stå i överensstämmelse med arbetsmarknadspolitikens målsättningar. Denna aspekt måste dock vägas bl.a. mot risken för konkurrenssnedvridning. Utskottet anser därför att frågan ifall arbetslöshetsersättning skall kunna utges även i samband med tillfälliga uppehåll är av sådan art att den bör beredas sedan den nyssnämnda utredningen framlagt sitt betänkande, bl.a. då det inte kan uteslutas att lagstiftning blir erforderlig. Utskottet är således inte berett att nu medge regeringen rätt att föreskriva undantag

från regeln, men förutsätter att regeringen skyndsamt återkommer i frågan.”

1.2 Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring

Betänkandet från utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring, Ersättning vid arbetslöshet (SOU 1993:52), avlämnades i juni 1993. I betänkandet föreslås omfattande förändringar i såväl arbetslöshetsförsäkringslagen som lagen om kontant arbetsmarknadsstöd.

När det gäller arbetslöshetsbegreppet för företagare innebär förslaget i betänkandet i huvudsak att det för företagare, vid sidan av det gällande arbetslöshetsbegreppet, införs ett alternativt arbetslöshetsbegrepp. En företagare skall anses som arbetslös, förutom när hans eller hennes personliga verksamhet i rörelsen har upphört annat än tillfälligt, när någon verksamhet inte bedrivs i rörelsen och det kan antas att sådan verksamhet inte kommer att återupptas inom tolv månader från det att företagaren anmält sig som arbetsökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. En karenstid på 60 dagar bör enligt betänkandet gälla för den som är arbetslös på grund av det alternativa arbetslöshetsbegreppet. En karenstid på 20 dagar bör, till skillnad från nuvarande 5 dagar, gälla för en företagare som uppfyller arbetslöshetsbegreppet redan på grund av gällande bestämmelser. Slutligen föreslås att lämnad arbetslöshetsersättning skall återbetalas om den kommersiella verksamheten återupptas tidigare än beräknat, det vill säga inom tolv månadersperioden. Betänkandet remissbehandlades under sommaren 1993. Flertalet remissinstanser som yttrade sig över den nu berörda frågan var i huvudsak positiva till utredningsmannens förslag beträffande företagarna.

1.3 Regeringens proposition 1993/94:209

I regeringens proposition 1993/94:209 föreslogs omfattande förändringar i såväl arbetslöshetsförsäkringslagen som lagen om kontant arbetsmarknadsstöd. När det gällde frågan om arbetslöshetsbegreppet för företagare lades dock inte fram något förslag. Beträffande denna fråga framhölls dock i propositionen (prop. 1993/94:209 s. 72) följande:

”Reglerna för stöden skall vara utformade så att de bidrar till en väl fungerande arbetsmarknad och motiverar den enskilde att bryta sin arbetslöshet och snabbt återgå till produktivt arbete.

Reglerna för arbetslöshetsersättning till företagare måste också reformeras i denna riktning och därmed främja nyföretagande. I betänkandet Ersättning vid arbetslöshet (SOU 1993:52), har anförts att nuvarande regler ibland medför att företag som på något längre sikt skulle kunna utvecklas, tvingas i stället att lägga ned helt vid t.ex. en tillfällig efterfrågeminskning.

Frågan om företagares rätt till arbetslöshetsersättning måste emellertid också bedömas utifrån konkurrensutgångspunkter. Arbetslöshetsersättningen får inte bli en subvention till icke livskraftiga företag. Risken för detta måste beaktas vid en omprövning av reglerna i syfte att skapa en arbetslöshetsersättning som främjar utvecklingen av vårt näringsliv.

Regeringen lägger nu inget förslag i denna fråga utan överväger den vidare. Regeringen avser att under hösten 1994 återkomma med proposition om vissa frågor kring arbetslöshetsförsäkringen, i samband därmed kommer

resultaten av dessa överväganden att redovisas. Förslagen i den kommande propositionen läggs med sikte på ikraftträdande den 1 januari 1995.”

1.4 Direktiven

Regeringen bemyndigade den 23 juni 1994 chefen för Arbetsmarknadsdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över företagares rätt till arbetslöshetssättning. Chefen för Arbetsmarknadsdepartementet tillkallade den 8 augusti 1994 Rolf Kenneryd som särskild utredare.

Enligt utredningsuppdraget (dir. 1994:85) skall utredaren analysera förutsättningarna för företagare, som under en begränsad tid inte är verksam i sin rörelse, att få ett likartat försäkringsskydd som anställda har. Förslagen får inte medföra att konkurrensen mellan företagen snedvrids. Verksamheten i företaget skall vara vilande under så lång tid att säsongsföretagare inte automatiskt blir berättigade till kontantstöd under lågsäsong. Utredaren skall vidare belysa problematiken kring företagarens önskan att åter komma igång med verksamheten och kravet på att verksamheten skall vara vilande under en viss minsta tid. Utredaren skall också redovisa de kontrollmöjligheter som finns idag och överväga andra kontrollformer. Allt i syfte att säkerställa att den som uppbär arbetslöshetssättning inte samtidigt är verksam i sitt företag.

2 Nuvarande bestämmelser

2.1 Motiven

Den ursprungliga bestämmelsen om företagares arbetslöshet byggde, liksom nuvarande bestämmelse, på att arbetslösheten inträder den dag den personliga verksamheten i rörelsen upphör. I motiven (prop. 1973:56 s. 175) angavs att frågan om den personliga verksamheten i rörelsen upphört i första hand får grundas på en förklaring från företagaren själv. Den bör ske skriftligen och kan lämpligen ingå i en ansökan om försäkringsersättning eller kontant arbetsmarknadsstöd. Principiellt bör gälla att företagare, liksom arbetstagare, skall ha lämnat sin tidigare förvärvsverksamhet av giltig anledning. Arbetslösheten får inte vara självförvållad och det får inte med skäl kunna antas att den arbetslöse upphört med den tidigare verksamheten i det huvudsakliga syftet att få arbetslöshetsersättning. Avvecklingen av rörelsen måste vara motiverad av att rörelsen inte ger rimlig försörjning.

I propositionen framhölls vidare att kravet att företagare för att anses som arbetslös skall ha lämnat sin rörelse i allmänhet innebär att han, som tidigare nämnts, skall ha sålt fast egendom och rörelsetillgångar. Som en allmän regel bör gälla att önskemål från sökanden att fortsätta en tidigare huvudsaklig förvärvsverksamhet som bisyssla ej godtas. Hans personliga verksamhet i rörelsen skall ha upphört utan reservationer.

2.2 En uppmjukning av arbetslöshetsbegreppet

De ovan nämnda motivuttalandena medförde att praxis vad gäller bedömningen av företagares arbetslöshet blev restrikt-

tiv. Frågan om arbetslöshetsbegreppet för företagare och dess tillämpning togs upp på nytt av regeringen i en senare proposition (prop. 1983/84:126). I propositionen (s. 17–18) anförde föredragande departementschefen: ”I ett par avseenden är jag dock beredd att förorda en uppmjukning av gällande praxis. Således bör enligt min mening personer som rent faktiskt inte deltar i driften av ett företag utan som av formella skäl är registrerade som t.ex. delägare kunna få ersättning i samband med arbetslöshet i arbete som ligger utanför företaget. Vidare bör den omständigheten att den arbetslöse har ett inregistrerat företag inte ovillkorligen utesluta vederbörande från rätt till arbetslöshetsersättning. Om det kan visas att det inte bedrivs någon verksamhet i företaget och detta inte är tillfälligt, bör ersättning kunna utges. Slutligen vill jag ansluta mig till arbetsmarknadsutskottets tidigare återgivna uttalande angående möjligheten till ersättning för dem som kombinerar en deltidsanställning med ett begränsat engagemang i ett företag. Dessa personer bör ha rätt till ersättning för det inkomstbortfall som uppstår när anställningen upphör. Detta förutsätter naturligtvis att verksamheten i företaget inte utökas i samband med arbetslösheten.”

Arbetsmarknadsutskottet biträdde de i propositionen föreslagna förändringarna. Utskottets betänkande med anledning av propositionen godtogs av riksdagen (bet. 1983/84:AU18, rskr.1983/84:323).

2.3 Nytt företagarbegrepp

Tidigare gällde enligt praxis att anhörig till företagare som aktivt såsom anställd kommit att delta i företagets drift jämställdes med företagare. Detta kom att gälla även om vederbörande inte ägde någon andel i företaget. Denne var

således inte berättigad till arbetslöshetsersättning förrän den personliga verksamheten i rörelsen upphörde annat än tillfälligt. Denna praxis innebar i sin yttersta konsekvens att den som arbetat åt t.ex. sin make eller annan familjemedlem redan på grund av släktskapsförhållandet diskvalificerades från arbetslöshetsersättningen så länge verksamhet bedrevs i företaget.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 5 juli 1993 (SFS 1993:656) skedde dock en förändring i detta avseende. Företagarbegreppet kom att ändras i såväl arbetslöshetsförsäkringslagen som i lagen om kontant arbetsmarknadsstöd. Nu gäller att endast den som äger någon del av näringsverksamhet som han eller hon är verksam i och som dessutom har ett väsentligt inflytande över verksamheten skall betraktas som företagare. Ändringen medförde att möjligheterna till arbetslöshetsersättning för närstående utvidgades.

2.4 Uppdragstagares ställning

Vid gränsdragningen mellan vem som skall anses som företagare och vem som skall anses som anställd i arbetslöshetsförsäkringens mening kan vägledning om arbetstagarbegreppet hämtas från arbetsrätten, från associationsrätten eller från socialförsäkrings- och skatterätten.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen har AMS också utarbetat anvisningar för att bestämma vem som är företagare med utgångspunkt i försäkringens syfte och de uttalanden i förarbeten m.m. som gjorts beträffande företagare. Detta ger enligt AMS ett företagarbegrepp som är specifikt för arbetslöshetsförsäkringen.

Att dra gränsen mellan en anställd och en självständig företagare har ofta förorsakat de tillämpande myndigheterna svårigheter. Problematiken har belysts i betänkandet Ersättning vid arbetslöshet (SOU 1993:52). Frågan om gränsdrag-

ningen har också tagits upp i Arbetsrättskommitténs delbetänkande Ny anställningsskyddslag (SOU 1993:32).

Jag har på grund av bristande tid inte haft möjlighet att gå in närmare på denna fråga, som utöver betydelsen inom arbetslöshetsförsäkringen även har arbetsrättsliga och skatterättsliga aspekter. Jag anser att uppdragstagarnas ställning, på grund av problemets omfattning, bör bli föremål för en samlad översyn.

2.5 Fiskare och företagare inom transportnäringen

AMS beslutade 1963 att godkänna Sveriges Fiskares Arbetslöshetskassa. I sin föreskrift (AMSFS 1991:15) görs följande definition av begreppet arbetslös fiskare. "Medlem i Fiskarnas arbetslöshetskassa som bedriver yrkesfiske som egen företagare betraktas som arbetslös vid sådana tillfälliga avbrott i verksamheten då fiske omöjliggörs på grund av a) ishinder, b) andra väderleks- eller miljöförhållanden, c) maskin- eller båthaveri, d) motor- och vinschbyte eller, e) drivmedelsbrist till följd av importsvårigheter. Ersättning under tillfälligt avbrott på grund av ishinder är dock begränsad till högst 175 dagar under en period av tre på varandra följande kalenderår och därutöver till högst 65 dagar per kalenderår."

Regeringen beslutade den 11 maj 1994 att uppdra åt Statskontoret att se över formerna för statlig ersättning för inkomstförlust och administration av sådan ersättning inom fiskerinäringen. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 1995. Jag har därför inte nu funnit anledning att lägga förslag i denna del.

Enligt samma föreskrift betraktas också medlemmar i regionala åkeriföreningar, grävmaskinsföreningar och liknande organisationer av transportfordonsägare som kollek-

tivt anslutits till Småföretagarnas arbetslöshetskassa som arbetslösa vid tillfälliga avbrott i verksamheten under tiden oktober – maj under två förutsättningar. Dessa är dels att verksamheten i rörelsen helt har upphört under avbrottet och dels att medlemmen själv arbetat som förare av eget transportfordon närmast före arbetslösheten.

På den korta tid som stått till mitt förfogande har det inte funnits tid eller resurser att tillräckligt tränga in i problemet för att föreslå en annan ordning. Rent principiellt finner jag det dock tveksamt med den särbehandling som denna grupp idag har inom arbetslöshetsförsäkringen. Jag föreslår därför en översyn i likhet med den som nu görs för fiskarna.

2.6 Problem med nuvarande bestämmelser

Nuvarande bestämmelser om att företagarens personliga verksamhet i företaget definitivt skall ha upphört är betingade av att arbetslöshetsersättningen inte är avsedd att vara en inkomstutfyllnad i olönsamma företag. Bestämmelserna leder emellertid till att även den som i praktiken har upphört med driften, men väljer att behålla företaget och tillgångarna för att senare återuppta verksamheten, enligt nuvarande regler inte kan få arbetslöshetsersättning.

Många företagare drabbas vid t ex lågkonjunktur av kraftig nedgång i sysselsättningen i företaget. För att få arbetslöshetsersättning måste företagaren helt avveckla rörelsen vilket i sin tur ofta leder till att tillgångarna måste säljas till underpris med kapitalförstöring som följd. Detta är i vissa fall en återhållande faktor vid etablering av företag och förhindrar nyföretagande. Genom kravet att helt avveckla rörelsen minskar också den arbetslöses möjlighet att, när konjunkturen vänder, återgå i sin verksamhet som företagare. Han eller hon står ju då utan de förutsättningar för företagande, som tidigare funnits.

De nuvarande reglerna kan också medföra att den egna företagaren, som inte avser att driva verksamhet under en tid men ändå vill behålla företaget för eventuellt kommande behov, prövar olika arrangemang för att anses ha lämnat företaget definitivt. Exempelvis överläts företaget till make eller barn utan att dessa har för avsikt att driva egen verksamhet i företaget.

En ytterligare aspekt är att olika grupper av företagare inte behandlas på samma sätt. Genom medgivande från AMS har, som ovan nämnts, skapats undantag från huvudregeln beträffande vissa yrkesgrupper, t.ex åkare och fiskare. Kritiken har gått ut på att arbetslöshetsersättning till yrkesverksamma i dessa grupper i praktiken har kommit att fungera som ett branschstöd.

3 Överväganden

3.1 Ett alternativt arbetslöshetsbegrepp

Mitt förslag: Ett alternativt arbetslöshetsbegrepp för företagare införs som ett komplement till huvudregeln att en företagare anses arbetslös när den personliga verksamheten i rörelsen har upphört annat än tillfälligt. Det alternativa arbetslöshetsbegreppet innebär att en företagare, som avser att inte bedriva någon egentlig verksamhet i rörelsen, skall anses som arbetslös i arbetslöshetsförsäkringens och det kontanta arbetsmarknadsstödet mening under förutsättning att uppehållet i rörelsen inte till någon del är av säsongskaraktär.

Mina motiv: Jag anser att den nuvarande bestämmelsen innebär att anställda och företagare inte får en likvärdig behandling. Det framstår som olämpligt om ersättningssystemet får till effekt att många företagare vid utebliven ordningång tvingas helt avveckla rörelser, som på sikt kan vara en möjlighet att åter få ett fotfäste på den reguljära arbetsmarknaden. För ett alternativt arbetslöshetsbegrepp för företagare talar dessutom målsättningen att förbättra förutsättningar för småföretagare och nyföretagande. Detta måste dock vägas mot risken för att de kontanta understöden bidrar till att snedvrider konkurrensen mellan företag. De kontanta understöden får inte bli en inkomstutfyllnad i företag med bristande lönsamhet eller med säsongsmässiga eller normala variationer i verksamheten.

Alternativregeln bör därför ges en utformning som syftar till att uppnå en rimlig balans mellan de båda, delvis svår-förenliga målen. För det första ställs kravet att det inte får förekomma någon verksamhet i rörelsen. I princip skall det

således inte förekomma någon egentlig verksamhet i rörelsen, utan denna skall vara vilande.

Förutsättningar för att verksamheten skall anses vara vilande bör först och främst vara att ingen produktion av varor och tjänster sker och inte heller någon förberedelse av sådan produktion. Vidare bör krävas att inga inköp görs och att ingen försäljning av omsättningstillgångar, t.ex lager, sker. Någon anbudsgivning, ackvisition eller marknadsföring eller liknande får inte heller förekomma.

De skyddsinsatser som företagaren kan behöva vidta för att hindra förstörelse av egendom liksom lagstadgad redovisning och andra liknande åtgärder skall inte vara diskvalificerande för arbetslöshetsersättning. En förutsättning är naturligtvis att verksamhet som nu sagts inte har en sådan omfattning att den hindrar företagaren från att åta sig förvärvsarbete på heltid.

I företag kan förekomma variationer beträffande tillgången på uppdrag eller order. I en konsultverksamhet kan exempelvis perioder med verksamhet i mycket liten skala växla med perioder med hög aktivitet. Under förutsättning att det rör sig om normala variationer i verksamheten skall dock inte perioder av minskad aktivitet kunna likställas med att företaget är vilande.

För att förebygga risken för missbruk och till ledning för att bedöma rätten till ersättning bör det krävas att företagaren skriftligen lämnar uppgifter om de faktiska förhållandena i företaget samt att företagaren har begärt återkallande av F-skattesedel och avregistrering av mervärdesskatt. Företagaren bör på heder och samvete intyga att de lämnade uppgifterna är riktiga. Om godkänd eller auktoriserad revisor redan finns i företaget bör från denne krävas intyg om att den egentliga verksamheten har upphört. Jag utgår ifrån att det från kassornas sida utförs kontinuerlig kontroll av att

företaget också under den tid ersättning utbetalas uppfyller kriterierna för vilandeförklaring.

Arbetslösheten skall anses uppstå tidigast från det att företagarens egentliga verksamhet i företaget har upphört och efter det att han eller hon hos berörda myndigheter begärt avregistrering av mervärdesskatt och återkallande av F-skattesedel.

En helt vilande verksamhet har inte någon negativ inverkan på konkurrenssituationen samtidigt som företagaren ges en möjlighet att åter kunna vara verksam som företagare utan att behöva starta helt från grunden. En genomgående princip för de kontanta understöden har varit att dessa skall vara ett ekonomiskt skydd i samband med arbetslöshet och inte någon inkomstutfyllnad. För den som är företagare skall fortfarande gälla att han eller hon skall vara helt arbetslös. Vidmakthållandet av denna princip kräver särskild uppmärksamhet när det gäller rörelser av säsongsmässig karaktär, men också för rörelser som normalt har variationer i tillgången på arbetsuppgifter.

Företagande innebär ofta ett risktagande där frågor om lönsamhet och tillgången på uppdrag eller order är centrala. Många småföretag har säsongskaraktär. Även andra företag kan utan att vara säsongsföretag ha ett ojämnt inflöde av arbetsuppgifter där perioder med hög sysselsättningsgrad växlar med perioder då inkomstbringande uppdrag helt eller delvis saknas. Detta är ofta en naturlig del av företagandets villkor. Tidvis kan emellertid andra yttre omständigheter, som inte har säsongsinslag, leda till att uppdrag eller order helt saknas under en tid. Genom att skapa möjlighet för företagare vars verksamhet upphört av andra skäl än säsongsmässiga variationer eller andra normala variationer att behålla sitt företag vilande och få arbetslöshetersättning under tid då han eller hon ägnar sig åt att söka annat förvärvsarbete förhindras kapitalförstöring och företagaren ges möjlighet att i ett senare skede återuppta verksamheten.

Det är inte ovanligt att företagare driver flera rörelser. Företagaren kanske arbetar heltid i företag A och vid sidan av detta har viss mindre verksamhet i företag B, s.k. bisyssla. Jag föreslår att samma regler som idag finns när det gäller huruvida ett företag kan ses som bisyssla till ett annat företag också skall gälla vid tillämpningen av det alternativa arbetslöshetsbegreppet.

Jag har beträffande eventuell påverkan på konkurrensneutraliteten mellan olika företag samrått med företrädare för Konkurrensverket. Härvid har inte framkommit några erinringar mot mina förslag i detta hänseende.

3.2 Tid som företagare

Mitt förslag: Det alternativa arbetslöshetsbegreppet föreslås endast kunna omfatta arbetssökande som under en sammanhängande tid av minst 12 månader före det att han eller hon ansöker om ersättning har bedrivit verksamhet som företagare.

Mina motiv: Jag föreslår att endast den som har varit aktiv som företagare under en sammanhängande tid av minst 12 månader skall kunna omfattas av det alternativa arbetslöshetsbegreppet för företagare. Något villkor att omfattningen av arbetet i företaget skall ha varit jämnt fördelat över året bör inte uppställas, däremot kan det inte anses tillräckligt att endast ha ägnat företaget några enstaka timmar per månad under en del av året.

Den helt nyetablerade företagaren får genom förslaget inte rätt till ersättning då företaget är vilande, men jag anser

att det är viktigt att företaget haft en viss stabilitet innan företagaren kan få ersättning när företaget är vilande.

I betänkandet från utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring, Ersättning vid arbetslöshet (SOU 1993:52), föreslog utredaren som ett villkor för arbetslöshetsersättning när företaget är vilande att vilandetiden skulle uppgå till minst 12 månader. Jag anser att det inte är lämpligt att uppställa krav på en viss vilandetid. Dels vet inte företagaren hur framtiden kommer att se ut dels kan arbetslöshetstiden därigenom komma att förlängas. En sådan regel skulle således motverka syftet att företagaren så snart som möjligt skall komma i arbete igen.

3.3 Begränsning av antalet ersättningstillfällen

Mitt förslag: Den som tidigare har fått arbetslöshetsersättning under tid då han eller hon har haft företag vilande skall kunna omfattas av det alternativa arbetslöshetsbegreppet för företagare endast om han eller hon på nytt bedrivit egentlig verksamhet som företagare under en sammanhängande tid av minst 24 månader.

Mina motiv: Genom det föreslagna alternativa arbetslöshetsbegreppet för företagare uppnås en större likabehandling än tidigare av anställda och företagare. En anställd får som regel ersättning varje gång en anställning upphör och arbetslöshet uppstår. En motsvarande möjlighet för företagare – att hur många gånger som helst lägga sitt företag vilande – skulle dock föra alltför långt. En sådan obegränsad rätt skulle kunna leda till att företagaren när ersättningsperioden gått till ända kan gå tillbaka till sitt företag under fem må-

nader och under samma tid upparbeta ett nytt arbetsvillkor som skulle kvalificera till en ny ersättningsperiod.

För att understryka karaktären av att ersättningen vid vilande företag är ett speciellt skydd i en ovanlig situation och för att förhindra missbruk av regeln föreslår jag att rätten till ersättning när företaget är vilande begränsas i de fall då företagaren återupptar verksamheten. Den företagare som uppburit ersättning under tid då företaget varit vilande måste således vara aktiv som företagare under minst två år innan han eller hon åter kan få ersättning med hänvisning till att företaget är vilande. Begränsningen föreslås gälla oavsett om verksamheten återupptas i ett annat företag, i annan företagsform eller med annan inriktning eftersom ersättningsrätten är personlig och inte knuten till företaget som sådant.

3.4 Karenstid

Mitt förslag: För den som kommer ifråga för ersättning på grund av det alternativa arbetslöshetsbegreppet för företagare skall karenstiden vara 25 dagar.

Mina motiv: Den karenstid som i dag finns i arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetslöshetsstödet är fem arbetsdagar. Karenstiden är densamma för såväl anställda som företagare som helt har upphört med sin verksamhet. Av företagaren krävs i princip att han eller hon skall ha avyttrat allt som har med rörelsen att göra och låtit avregistrera företaget innan karenstiden börjar löpa. Mitt förslag om arbetslöshetsersättning då företaget är vilande innebär att den egentliga verksamheten skall stå stilla innan det blir aktuellt med ersättning. Tillgångarna i företaget finns emel-

lertid kvar och vissa ekonomiska transaktioner kan därefter förekomma. Genom krav på en viss tids karens vid vilande företag tydliggörs arbetslöshetsförhållandet samtidigt som karensen blir företagarens självrisk.

3.5 Dagpenningen

Min bedömning: En särskild regel för beräkning av dagsförtjänst bör införas för företagare som drivit rörelse i aktiebolagsform och vars inkomst av rörelsen har varit markant högre under året närmast före arbetslösheten jämfört med tidigare år. För dessa företagare bör beräkning av dagsförtjänst göras med utgångspunkt i ett genomsnitt av inkomsten som företagare under de tre senaste åren.

Mina motiv: Enligt 20 § lagen om arbetslöshetsförsäkring utgör dagpenningen 80 procent av den försäkrades dagsförtjänst. Med dagsförtjänst avses 1/5 av den veckoinkomst eller i fråga om en försäkrad med månadslön 1/22 av den månadsinkomst som den försäkrade före arbetslöshetens inträde vanligen fick under arbetstid som var normal för henne eller honom.

Enligt AMS tillämpningsföreskrifter (AMSFS 1991:15) beräknas företagares dagförtjänst till 1/260 av årsinkomsten. Denna utgör den högsta av de till taxering för kommunal inkomstskatt redovisade inkomsterna av verksamheten som företagare de senaste tre åren.

Jag har under utredningen uppmärksammat att det förekommer att företagare som driver sin verksamhet i aktiebolagsform tar ut markant högre lön innan företaget läggs ned jämfört med vad som tidigare tagits ut. Den företagare som på detta sätt markant ökar sin inkomst kan, genom att dags-

förtjänsten beräknas på det bästa av det tre senaste årens inkomst, höja sin dagpenning från arbetslöshetskassan.

Jag finner detta stötande och anser därför att dagsförtjänsten i dessa fall borde beräknas med utgångspunkt i ett genomsnitt av företagarens inkomster av rörelsen under de tre senaste åren. Samma beräkning bör ske såväl för den företagare som helt lägger ner sin rörelse som för den som har sitt aktiebolag vilande.

Jag anser att initiativ bör tas till en ändring i enlighet med den ordning jag nu förespråkat.

3.6 Anhöriga verksamma i familjeföretag

Min bedömning: För att familjemedlem som ej omfattas av anställningsskyddet enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd skall betraktas som arbetslös bör krävas att skriftlig uppsägning företetts för kassan minst en månad dessförinnan.

Mina motiv: Företagarbegreppet i arbetslöshetsförsäkringslagen och lagen om kontant arbetsmarknadsstöd var ursprungligen ett vittomfattande begrepp. Som företagare räknades inte bara företagaren själv utan också de familjemedlemmar som var verksamma i företaget.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 1993 har företagarbegreppet, som tidigare nämnts, förändrats. Endast den som äger någon del av näringsverksamhet som han eller hon är verksam i och som dessutom har ett väsentligt inflytande över verksamheten skall betraktas som företagare. Genom att de anhöriga kommit att betraktas som

anställda har deras möjlighet till arbetslöshetsersättning utvidgats.

För anställda gäller som huvudregel att då anställningen upphör börjar en uppsägningstid att löpa. Enligt anställningsskyddslagen är uppsägningstidens längd beroende av hur lång anställningstid man haft och hur gammal man är. Även kollektivavtal kan innehålla bestämmelser om uppsägningstid. Då uppsägningstid löper erhåller den anställde uppsägningslön. Han eller hon anses då inte som arbetslös och är foljdaktligen inte heller berättigad till arbetslöshetsersättning.

Familjemedlemmar som är verksamma i ett familjeföretag omfattas emellertid inte av anställningsskyddslagens regler och arbetsgivaren är således oförhindrad att säga upp en anställd familjemedlem utan någon uppsägningstid.

Det har under utredningens gång framkommit att anställda i familjeföretag fått sluta sin anställning i familjeföretaget med omedelbar verkan för att därefter omedelbart, med undantag för den obligatoriska karenstiden, lyfta arbetslöshetsersättning. Det har vidare framkommit att detta på sina håll satts i system så att anställda "vandrat ut och in i företaget"

Jag anser därför att det bör införas en ordning som innebär att familjemedlemmar till företagare skall förete skriftlig uppsägning för kassan minst en månad före det han eller hon kan betraktas som arbetslös.

4 Kostnader

På sätt som tidigare beskrivits innebär nuvarande lagstiftning att en företagare är berättigad till arbetslöshetsersättning enbart om han eller hon helt skilt sig från sitt företag. Konsekvensen av detta är att företagaren kraftigt beskär sina

möjligheter att senare åter försörja sig som företagare, vilket i sin tur innebär onödigt långa arbetslöshetsperioder.

Mitt förslag med ett alternativt arbetslöshetsbegrepp skulle således innebära betydande kostnadsbesparingar genom kortare ersättningsperioder. Å andra sidan kommer mitt förslag att innebära – i vart fall momentant – ett större antal företagare som ges möjlighet till arbetslöshetsersättning. Hur dessa storheter förhåller sig till varandra är svårt att att med någon större grad av säkerhet bedöma.

Jag har av tidsskäl inhämtat vissa uppgifter till stöd för denna bedömning enbart från en av de aktuella arbetslöshetskassorna, Småföretagarnas arbetslöshetskassa. Uppgifternas karaktär torde på goda grunder kunna anses vara relevanta för helheten, dels beroende på att Småföretagarnas arbetslöshetskassa är den till antalet medlemmar största kassan, dels beroende på att förhållandena i allt väsentligt kan antas vara likartade i övriga arbetslöshetskassor.

Under 1993 beviljade kassan 11 165 ansökningar om arbetslöshetsersättning. Under samma tid avslag kassan drygt 1 000 ansökningar (ca 9 %) huvudsakligen på grund av att företagaren inte lagt ner sin verksamhet i enlighet med nuvarande lagstiftning. Vid införande av ett alternativt arbetslöshetsbegrepp kommer antalet beviljade ansökningar att öka. Ökningen uppskattas av kassan till cirka 500 per år.

Uppskattningsvis kan alltså cirka 1 500 företagare per år tänkas vara aktuella för det alternativa arbetslöshetsbegreppet inom Småföretagarnas arbetslöshetskassa. I snitt ersattes 123 dagar per ersättningsberättigad. Medelersättningen per dag var under första halvåret 1994 439 kr. Bruttokostnaden för det alternativa arbetslöshetsbegreppet skulle alltså inom kassan kunna beräknas till drygt 80 miljoner.

Mot denna kostnad skall ställas den kortare ersättningstid som kan förväntas. Erfarenhetsmässigt går mindre än 2 % av dem som uppstår ersättning (1993 var det 182 personer)

till utförsäkring. Av resterande återupptog ungefär hälften verksamhet som företagare medan den andra hälften övergick till löneanställning.

Under 1992 och 1993 företogs inom kassan en undersökning, varav framgår att arbetslösa företagare, som återupptog sin verksamhet, gjorde detta efter i medeltal 66 ersättningsdagar. Företagare som återupptar sin verksamhet har således väsentligt lägre antal ersättningsdagar än de företagare som avvaktar en anställning eller en arbetsmarknadsåtgärd.

Hur mycket kortare ersättningstid det alternativa arbetslöshetsbegreppet kan medföra är givetvis svårt att bedöma. Rent matematiskt kan konstateras att om antalet ersättningsberättigade ökar med minst 13 % (1 500/11 165) måste ersättningsperioden minska med minst motsvarande %-andel för att bibehålla eller minska kostnadsnivån. Ersättningsperioden måste alltså minska med minst 16 ($123 \times 0,13$) ersättningsdagar.

Jag finner det högst sannolikt att det alternativa arbetslöshetsbegreppet kommer att medföra en förkortning av ersättningsperioderna av minst den erforderliga omfattningen. Därtill kommer att de på längre sikt uppkommande effekterna av att det alternativa arbetslöshetsbegreppet, som består i det något minskade risktagandet för företagande, kan förväntas öka nyföretagandet.

Sammantaget bedömer jag det totala ekonomiska utfallet för statsbudgeten av mina förslag vara neutralt i förhållande till nuläget.

Statens offentliga utredningar 1994

Kronologisk förteckning

1. Ändrad ansvarsfördelning för den statliga statistiken. Fi.
2. Kommunerna, Landstingen och Europa + Bilagedel. C.
3. Mäns föreställningar om kvinnor och chefskap. S.
4. Vapenlagen och EG. Ju.
5. Kriminalvård och psykiatri. Ju.
6. Sverige och Europa. En samhällsekonomisk konsekvensanalys. Fi.
7. EU, EES och miljön. M.
8. Historiskt vägval – Följderna för Sverige i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende av att bli, respektive inte bli medlem i Europeiska unionen. UD.
9. Förnyelse och kontinuitet – om konst och kultur i framtiden. Ku.
10. Anslutning till EU – Förslag till övergripande lagstiftning. UD.
11. Om kriget kommit... Förberedelser för mottagande av militärt bistånd 1949-1969 + Bilagedel. SB.
12. Suveränitet och demokrati + bilagedel med expertuppsatser. UD.
13. JJK-metoden, m.m. Fi.
14. Konsumentpolitik i en ny tid. C.
15. På väg. K.
16. Skoterkörning på jordbruks- och skogsmark. Kartläggning och åtgärdsförslag. M.
17. Ärs- och koncernredovisning enligt EG-direktiv. Del I och II. Ju.
18. Kvalitet i kommunal verksamhet – nationell uppföljning och utvärdering. C.
19. Rena roller i biståndet – styrning och arbetsfördelning i en effektiv biståndsförvaltning. UD.
20. Reformerat pensionssystem. S.
21. Reformerat pensionssystem. Bilaga A. Kostnader och individeffekter. S.
22. Reformerat pensionssystem. Bilaga B. Kvinnors ATP och avtalspensioner. S.
23. Förvalta bostäder. Ju.
24. Svensk alkoholpolitik – en strategi för framtiden. S.
25. Svensk alkoholpolitik – bakgrund och nuläge. S.
26. Att förebygga alkoholproblem. S.
27. Vård av alkoholmissbrukare. S.
28. Kvinnor och alkohol. S.
29. Barn – Föräldrar – Alkohol. S.
30. Vallagen. Ju.
31. Vissa mervärdesskattefrågor III – Kultur m.m. Fi.
32. Mycket Under Samma Tak. C.
33. Vandelns betydelse i medborgarskapsärenden, m.m. Ku.
34. Tekniskt utrymme för ytterligare TV-sändningar. Ku.
35. Vår andes stämma – och andras. Kulturpolitik och internationalisering. Ku.
36. Miljö och fysisk planering. M.
37. Sexualupplysning och reproduktiv hälsa under 1900-talet i Sverige. UD.
38. Kvinnor, barn och arbete i Sverige 1850-1993. UD.
39. Gamla är unga som blivit äldre. Om solidaritet mellan generationerna. Europeiska äldreåret 1993. S.
40. Långsiktig strålskyddsforskning. M.
41. Ledighetslagstiftningen – en översyn. A.
42. Staten och trossamfunden. C.
43. Uppskattad sysselsättning – om skatternas betydelse för den privata tjänstesektorn. Fi.
44. Folkbokföringsuppgifterna i samhället. Fi.
45. Grunden för livslångt lärande. U.
46. Sambandet mellan samhällsekonomi, transfereringar och socialbidrag. S.
47. Avveckling av den obligatoriska anslutningen till studentkårer och nationer. U.
48. Kunskap för utveckling + bilagedel. A.
49. Utrikessekretessen. Ju.
50. Allemanssparandet – en översyn. Fi.
51. Minne och bildning. Museernas uppdrag och organisation + bilagedel. Ku.
52. Teaterns roller. Ku.
53. Mästarbrev för hantverkare. Ku.
54. Utvärdering av praxis i asylärenden. Ku.
55. Rätten till ratten – reformerat bilstöd. S.
56. Ett centrum för kvinnor som våldtagits och misshandlats. S.
57. Beskattnings av fastigheter, del II – Principiella utgångspunkter för beskattning av fastigheter m.m. Fi.
58. 6 Juni Nationaldagen. Ju.
59. Vilka vattendrag skall skyddas? Principer och förslag. M.
59. Vilka vattendrag skall skyddas? Beskrivningar av vattenområden. M.
60. Särskilda skäl – utformning och tillämpning av 2 kap. 5 § och andra bestämmelser i utlänningslagen. Ku.
61. Pantbankernas kreditgivning. N.
62. Rationaliserad fastighetstaxering, del I. Fi.
63. Personnummer – integritet och effektivitet. Ju.
64. Med raps i tankarna? M.
65. Statistik och integritet, del 2 – Lag om personregister för officiell statistik m.m. Fi.
66. Finansiella tjänster i förändring. Fi.
67. Räddningstjänst i samverkan och på entreprenad. Fö.
68. Otillbörlig kurspåverkan och vissa insiderfrågor. Fi.

Statens offentliga utredningar 1994

Kronologisk förteckning

69. On the General Principles of Environment Protection. M.
 70. Inomkommunal utjämning. Fi.
 71. Om intyg och utlåtanden som utfärdas av hälso- och sjukvårdspersonal i yrkesutövningen. S.
 72. Sjukpenning, arbetsskada och förtidspension – förutsättningar och erfarenheter. S.
 73. Ungdomars välfärd och värderingar – en undersökning om levnadsvillkor, livsstil och attityder. C.
 74. Punktskatterna och EG. Fi.
 75. Patientskadelag. C.
 76. Trade and the Environment – towards a sustainable playing field. M.
 77. Tillvarons trösklar. C.
 78. Citytunneln i Malmö. K.
 79. Allmänhetens bankombudsman. Fi.
 80. Iakttagelser under en reform – Lägesrapport från Resursberedningens uppföljning vid sex universitet och högskolor av det nya resurstilldelningssystemet för grundläggande högskoleutbildning. U.
 81. Ny lag om skiljeförfarande. Ju.
 82. Förstärkta miljöinsatser i jordbruket – svensk tillämpning av EG:s miljöprogram. Jo.
 83. Övergång av verksamheter och kollektiva uppsägningar. EU och den svenska arbetsrätten. A.
 84. Samvetsklausul inom högskoleutbildningen. U.
 85. Ny lag om skatt på energi.
En teknisk översyn och EG-anpassning.
– Motiv. Del I.
– Författningstext och bilagor. Del II. Fi.
 86. Teknologi och vårdkonsumtion inom slutet somatisk korttidsvård 1981-2001. S.
 87. Nya tidpunkter för redovisning och betalning av skatter och avgifter. Fi.
 88. Mervärdesskatten och EG. Fi.
 89. Tullagstiftningen och EG. Fi.
 90. Kart- och fastighetsverksamhet – finansiering, samordning och författningsreglering. M.
 91. Trafiken och koldioxiden – Principer för att minska trafikens koldioxidutsläpp. K.
 92. Miljözoner för trafik i tätorter. K.
 93. Levande skärgårdar. Jo.
 94. Dagspressen i 1990-talets medielandskap. Ku.
 95. En allmän sjukvårdsförsäkring i offentlig regi. S.
 96. Följdagstiftning till miljöbalken. M.
 97. Reglering av vattenuttag ur enskilda brunnar. M.
 98. Beskattning av förmåner. Fi.
 99. Domaren i Sverige inför framtiden – utgångspunkter för fortsatt utredningsarbete. Del A+B. Ju.
 100. Beskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG, m.m. Fi.
 101. Høj ribban!
Lärarkompetens för yrkesutbildning. U.
 102. Analys och utvärdering av bistånd. UD.
 103. Studiemedelsfinansierad polisutbildning. Ju.
 104. PVC - en plan för att undvika miljöpåverkan. M.
 105. Ny lagstiftning om radio och TV. Ku.
 106. Sjärbetstid. K.
 107. Säkrare finansiering av framtida kärnavfalls-kostnader. M.
 108. Säkrare finansiering av framtida kärnavfalls-kostnader – Underlagsrapporter. M.
 109. Tåget kommer. K.
 110. Omsorg och konkurrens. S.
 111. Bilars miljöklassning och EG. M.
 112. Konsumenterna och livsmedelskvaliteten.
En studie av konsumentupplevelser. Jo.
 113. Växande råvaror. M.
 114. Avfallsfri framtid. M.
 115. Sjukvårdsreformer i andra länder. S.
 116. Skyldighet att lagra olja och kol. N.
 117. Domstolsprövning av förvaltningsärenden. Ju.
 118. Informationsteknologin-Vingar åt människans förmåga. SB.
 119. Livsmedelspolitik för konsumenterna. – Reformen som kom av sig. Jo.
 120. Finansiell leasing av lös egendom. Ju.
 121. Bosparande. Fi.
 122. Trygghet mot brott i lokalsamhället. Kartläggning, principiella synpunkter och förslag. Ju.
 123. Miljöombudsman. M.
 124. Varu- och personkontroll vid EU:s yttre gräns. Ju.
 125. Samordnad insamling av miljödata. K.
 126. Husläkarreformens första halvår. S.
 127. Kronan Spiran Äpplet. En ny universitetsstruktur i södra Stockholmsområdet. U.
 128. Lokal Agenda 21 – en vägledning. M.
 129. Företagares arbetslöshetsersättning. A.
-

Statens offentliga utredningar 1994

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Om kriget kommit... Förberedelser för mottagande av militärt bistånd 1949-1969 + Bilagedel. [11]
Informationsteknologin
-Vingar åt människans förmåga. [118]

Justitiedepartementet

Vapenlagen och EG [4]
Kriminalvård och psykiatri. [5]
Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv.
Del I och II. Ju. [17]
Förvalta bostäder. [23]
Vallagen. [30]
Utrikessekretessen. [49]
6 Juni Nationaldagen. [58]
Personnummer – integritet och effektivitet. [63]
Ny lag om skiljeförfarande. [81]
Domaren i Sverige inför framtiden
– utgångspunkter för fortsatt utredningsarbete.
Del A+B. [99]
Studiemedelsfinansierad polisutbildning. [103]
Domstolsprövning av förvaltningsärenden. [117]
Finansiell leasing av lös egendom. [120]
Trygghet mot brott i lokalsamhället. Kartläggning,
principiella synpunkter och förslag. [122]
Varu- och personkontroll vid EU:s yttre gräns. [124]

Utrikesdepartementet

Historiskt vägval – Följderna för Sverige i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende av att bli, respektive inte bli medlem i Europeiska unionen. [8]
Anslutning till EU – Förslag till övergripande lagstiftning. [10]
Suveränitet och demokrati
+ bilagedel med expertutspatser. [12]
Rena roller i biståndet – styrning och arbetsfördelning i en effektiv biståndsförvaltning. [19]
Sexualupplysning och reproduktiv hälsa under 1900-talet i Sverige. [37]
Kvinnor, barn och arbete i Sverige 1850-1993. [38]
Analys och utvärdering av bistånd. [102]

Försvarsdepartementet

Räddningstjänst i samverkan och på entreprenad. [67]

Socialdepartementet

Måns föreställningar om kvinnor och chefskap. [3]
Reformerat pensionssystem. [20]
Reformerat pensionssystem. Bilaga A.
Kostnader och individeffekter. [21]

Reformerat pensionssystem. Bilaga B.
Kvinnors ATP och avtalspensioner. [22]
Svensk alkoholpolitik – en strategi för framtiden. [24]
Svensk alkoholpolitik – bakgrund och nuläge. [25]
Att förebygga alkoholproblem. [26]
Vård av alkoholmissbrukare. [27]
Kvinnor och alkohol. [28]
Barn – Föräldrar – Alkohol. [29]
Gamla är unga som blivit äldre. Om solidaritet mellan generationerna. Europeiska äldreåret 1993. [39]
Sambandet mellan samhällsekonomi, transfereringar och socialbidrag. [46]
Rätten till ratten – reformerat bilstöd. [55]
Ett centrum för kvinnor som våldtagits och misshandlats. [56]
Om intyg och utlåtanden som utfärdas av hälso- och sjukvårdspersonal i yrkesutövningen. [71]
Sjukpenning, arbetsskada och förtidspension – förutsättningar och erfarenheter. [72]
Teknologi och vårdkonsumtion inom slutna somatisk korttidsvård 1981-2001. [86]
En allmän sjukvårdsförsäkring i offentlig regi. [95]
Omsorg och konkurrens. [110]
Sjukvårdsreformer i andra länder. [115]
Husläkarreformens första halvår. [126]

Kommunikationsdepartementet

På väg. [15]
Citytunneln i Malmö. [78]
Trafiken och koldioxiden – Principer för att minska trafikens koldioxidutsläpp. [91]
Miljözoner för trafik i tätorter. [92]
Sjöarbetstid. [106]
Tåget kommer. [109]
Samordnad insamling av miljödata. [125]

Finansdepartementet

Ändrad ansvarsfördelning för den statliga statistiken. [1]
Sverige och Europa. En samhällsekonomisk konsekvensanalys. [6]
JIK-metoden, m.m. [13]
Vissa mervärdeskattefrågor III – Kultur m.m. [31]
Uppskattad sysselsättning – om skatternas betydelse för den privata tjänstesektorn. [43]
Folkbokföringsuppgifterna i samhället. [44]
Allemanssparandet – en översyn. [50]
Beskattnings av fastigheter, del II – Principiella utgångspunkter för beskattning av fastigheter m.m. [57]
Rationaliserad fastighetstaxering, del I. Fi. [62]
Statistik och integritet, del 2
– Lag om personregister för officiell statistik m.m. [65]

Statens offentliga utredningar 1994

Systematisk förteckning

Finansiella tjänster i förändring. [66]
Otillbörlig kurspåverkan och vissa insiderfrågor. [68]
Inomkommunal utjämning. [70]
Punktskatterna och EG. [74]
Allmänhetens bankombudsman. [79]
Ny lag om skatt på energi.
En teknisk översyn och EG-anpassning.
– Motiv. Del I.
– Författningstext och bilagor. Del II. [85]
Nya tidpunkter för redovisning och betalning av skatter och avgifter. [87]
Mervärdesskatten och EG. [88]
Tullagstiftningen och EG. [89]
Beskattning av förmåner. [98]
Beskattningen vid gränsöverskridande omstrukturerings inom EG, m.m. [100]
Bosporande. [121]

Utbildningsdepartementet

Grunden för livslångt lärande. [45]
Avveckling av den obligatoriska anslutningen till studentkårer och nationer. [47]
Iakttagelser under en reform – Lägesrapport från Resursberedningens uppföljning vid sex universitet och högskolor av det nya resurstilldelningssystemet för grundläggande högskoleutbildning. [80]
Samvetsklausul inom högskoleutbildningen. [84]
Höj ribban!
Lärarkompetens för yrkesutbildning. [101]
Kronan Spiran Äpplet. En ny universitetsstruktur i södra Stockholmsområdet. [127]

Jordbruksdepartementet

Forstärkta miljöinsatser i jordbruket
– svensk tillämpning av EG:s miljöprogram. [82]
Levande skärgårdar. [93]
Konsumenterna och livsmedelskvaliteten.
En studie av konsumentupplevelser. [112]
Livsmedelspolitik för konsumenterna.
– Reformen som kom av sig. [119]

Kulturdepartementet

Förnyelse och kontinuitet – om konst och kultur i framtiden. [9]
Vandels betydelse i medborgarskapsärenden, m.m. [33]
Tekniskt utrymme för ytterligare TV-sändningar. [34]
Vår andes stämma – och andras.
Kulturpolitik och internationalisering. [35]
Minne och bildning. Museernas uppdrag och organisation + bilagedel. [51]

Teaterns roller. [52]
Mästarbrev för hantverkare. [53]
Utvärdering av praxis i asylärenden. [54]
Särskilda skäl – utformning och tillämpning av 2 kap. 5 § och andra bestämmelser i utlänningslagen. [60]
Dagspressen i 1990-talets medielandskap. [94]
Ny lagstiftning om radio och TV. [105]

Näringsdepartementet

Pantbankernas kreditgivning. [61]
Skyldighet att lagra olja och kol. [116]

Arbetsmarknadsdepartementet

Ledighetslagstiftningen – en översyn [41]
Kunskap för utveckling + bilagedel. [48]
Övergång av verksamheter och kollektiva uppsägningar. EU och den svenska arbetsrätten. [83]
Företagares arbetslöshetsersättning. [129]

Civildepartementet

Kommunerna, Landstingen och Europa.
+ Bilagedel. [2]
Konsumentpolitik i en ny tid. [14]
Kvalitet i kommunal verksamhet – nationell uppföljning och utvärdering. [18]
Mycket Under Samma Tak. [32]
Staten och trossamfunden. [42]
Ungdomars välfärd och värderingar – en undersökning om levnadsvillkor, livsstil och attityder. [73]
Patientskadelag. [75]
Tillvarons trösklar. [77]

Miljö- och naturresursdepartementet

EU, EES och miljön. [7]
Skoterkörning på jordbruks- och skogsmark.
Kartläggning och åtgärdsförslag. [16]
Miljö och fysisk planering. [36]
Långsiktig strålskyddsforskning. [40]
Vilka vattendrag skall skyddas? Principer och förslag. [59]
Vilka vattendrag skall skyddas? Beskrivningar av vattenområden. [59]
Med raps i tankarna? [64]
On the General Principles of Environment Protection. [69]
Trade and the Environment – towards a sustainable playing field. [76]
Kart- och fastighetsverksamhet – finansiering, samordning och författningsreglering. [90]

Statens offentliga utredningar 1994

Systematisk förteckning

Följdlagstiftning till miljöbalken. [96]
Reglering av vattenuttag ur enskilda brunnar. [97]
PVC – en plan för att undvika miljöpåverkan. [104]
Säkrare finansiering av framtida kärnavfallskostnader.
[107]
Säkrare finansiering av framtida kärnavfallskostnader
– Underlagsrapporter. [108]
Bilars miljöklassning och EG. [111]
Växande råvaror. [113]
Avfallsfri framtid. [114]
Miljöombudsman. [123]
Lokal Agenda 21 – en vägledning. [128]

FRITZES

POSTADRESS: 106 47 STOCKHOLM
FAX 08-205021, TELEFON 690 90 90

ISBN 91-38-13797-6
ISSN 0375-250X